

1.	Inledning.....	5
2.	Fem myter om grammatikundervisning	6
2.1	Grammatikkunskaper och skrivande.....	6
2.2	Att bli klar med grammatiken.....	6
2.3	Från det lilla till det stora.....	7
2.4	Vad heter det egentligen?	7
2.5	Den valbara grammatiken?.....	8
3.	Grammatikdidaktiska utgångspunkter	9
3.1	Grammatisk kunskap och kunskapsutveckling.....	10
3.1.1	Aristotelisk kunskapsfilosofi.....	11
3.1.2	Vad är grammatik för slags kunskap då?.....	12
3.1.3	Grammatikkunskap.....	14
3.2	Didaktisk förståelse av grammatik.....	14
3.2.1	Grammatik som hierarkiskt system.....	15
3.2.2	Didaktiska förståelse av grammatikens hierarki.....	16
3.2.3	Att bedöma grammatisk förståelse och kunskap.....	16
3.3	Styrdokumenterna om grammatik.....	17
3.3.1	Styrning och frihet i styrdokumenterna.....	19
3.3.2	Den dolda grammatiken.....	19
3.4	Att lära sig grammatik.....	27
3.4.1	Intelligens är utvecklingsbar	28
3.4.2	Börja där eleven är (med något eleven kan)	28
3.4.3	Kunskap behöver upprepas och övas	29
3.4.4	Elever behöver verbalisera det de gör.....	29
3.4.5	Elever behöver reflektera över sin egen kunskapsutveckling.....	30
3.5	Läs vidare!.....	30
4.	Didaktiska modeller för grammatikundervisning.....	31
4.1	Förenkla eller dölja	31
4.2	Upptäck – namnge – använd.....	32
4.3	LEAD-principerna	33
4.4	Grammatikövningar	34
4.5	Struktursamtalet i klassrummet	35
4.6	Grammatikundervisning.....	37
4.7	Grammatikmoment.....	38

4.8	Integrerad grammatikundervisning.....	39
4.9	De didaktiska frågorna och grammatiken.....	40
4.9.1	De didaktiska frågorna och grammatikmomentet.....	41
4.9.2	De didaktiska frågorna och integrerad grammatikundervisning.....	42
4.10	Femfasmodellen som undervisningsdramaturgi	43
4.10.1	Upptäck	44
4.10.2	Kunskapsförmedling	45
4.10.3	Öva.....	46
4.10.4	Använd	47
4.10.5	Reflektera	48
4.10.6	Modellen i praktiken.....	48
4.10.7	Planera baklänges.....	49
4.11	Utveckla grammatikövningar	50
4.11.1	Upptäckarfasen.....	51
4.11.2	Övafasen	52
4.11.3	Användfasen.....	54
4.12	Läs vidare!	55
5.	Grammatikens innehåll.....	56
5.1	Språkvetenskaplig terminologi.....	56
5.2	Tröskelbegrepp och metakoncept	57
5.3	Det linjära och hierarkiska språket.....	58
5.3.1	Satstyper och språklig hierarki.....	59
5.3.2	Fraser och språklig hierarki.....	61
5.3.3	Satsschemat som analysverktyg.....	62
5.4	Ordklassificering.....	65
5.5	Grammatiska relationer	68
5.5.1	Valens	68
5.5.2	Valens och satsanalys.....	70
5.5.3	Nominala och adverbiala led	72
5.5.4	Problematisera förenklingar av satsled.....	72
5.6	Vidare läsning.....	74
6.	Grammatikundervisning i praktiken	75
6.1	Introduktion av grammatikinnehåll.....	75
6.1.1	Att introducera finhet.....	75

6.1.2	Att introducera satsschemat	78
6.1.3	Att introducera huvudsats.....	80
6.1.4	Att introducera frasbegreppet	82
6.1.5	Att introducera nominalfrasens uppbyggnad.....	84
6.1.6	Att introducera satsanalys med valens	87
6.1.7	Att introducera ordklasser.....	91
6.2	Integrerade grammatikinslag.....	91
6.2.1	Skönlitterär stilistik.....	92
6.2.2	Stilfigurer – exemplet metafor.....	95
6.2.3	Nordiska språk – danska	97
6.2.4	Sociolingvistik – Språk och kön.....	100
6.2.5	Skrivande – modalitet i argumenterande text.....	103
6.2.6	Skrivande – pronomenvariation i subjekt och objekt xxx.....	104
6.3	xxx Rubrik xxx.....	107
6.3.1	Responsarbete.....	107
6.3.2	Möjliga ytterligare upplägg.....	108
6.3.3	Språkhistoria.....	108
6.3.4	Språklig variation.....	109
7.	Referenser.....	111